NEA HUND

SELBU TREKK- OG BRUKSHUND-KLUBB 19 82

NR. 3 DESEMBER 1994 ÅRGANG 12

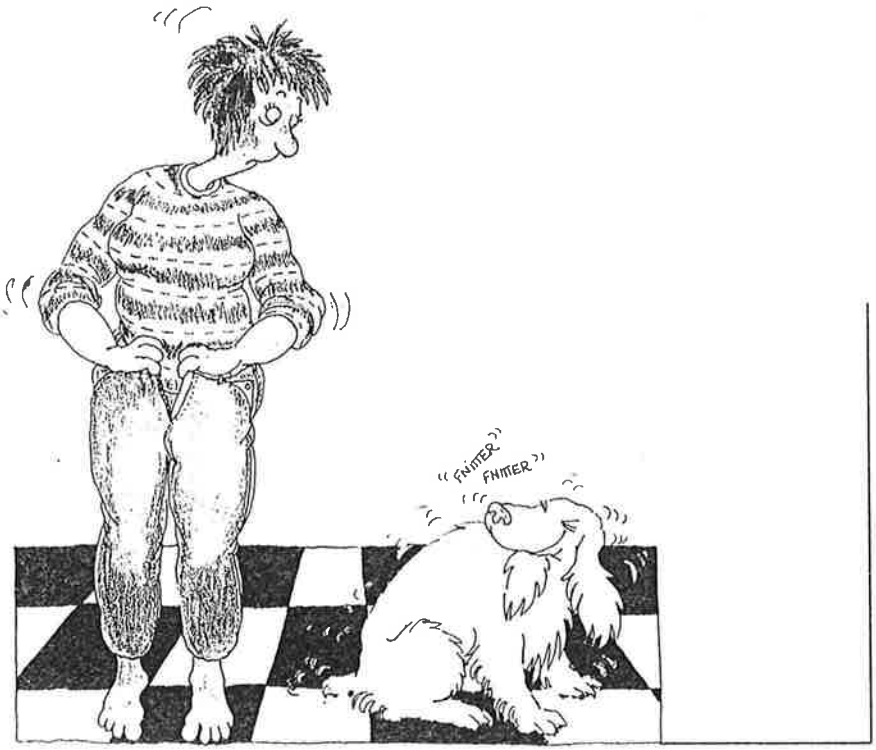

LEDEREN har ordet

Hei!

Så har vi kommet til den siste måneden i året og et nytt år står for døren.

På slutten av året bruker alle å komme med årskavalkader hvor de ser tilbake på året som har gått. Dette skal jeg imidlertid spare dere medlemmer for i denne omgang. Årskavalkaden går av stabelen på årsmøtet litt lenger utpå nyåret, så dere får komme da for å høre den.

Julen er tiden for fest og hyggelige familiesammenkomster, men dessverre er det en kjennsgjerning at mange hunder blir forsømt eller rett og slett overforet på "godis" nettopp i jula. Problemet med forsømmelse av hunder har vi i STBK heldigvis vært forskånet fra, men her er noen gode råd til hundeeiere i forbindelse med jule- og nyttårsfeiringa:
- Del gjerne litt julegodt med hunden, men husk at hundens mage ikke er i stand til å ta imot fet juleribbe, søtsaker, ben, nøtter etc. på samme måte som din. Dette fører gjerne til forstoppelse eller det stikk motsatte - diaré. Uansett er det smertefullt for hunden og arbeidssomt for deg.

- La ikke hunden være alene på nyttårsaften. Ta den heller ikke med ut for å se på rakettene. Har du en skuddredd hund, ta kontakt med veterinær for å få beroligende tabletter til hunden.

Med dette vil jeg ønske alle medlemmer
EN FORTSATT GOD JUL OG ET GODT NYTT ÅR!

Vi sees forhåpentligvis til nye miljøtreninger og hundetreff utpå nyåret.

Fra Grethe

STBK

SELBU TREKK- OG BRUKSHUNDKLUBB

Leder	Grethe Malvik Nykkelmo	73817644
Sekretær	Wenche Randi Krogstad	73817547
Kasserer	Tove Størseth	73819847
Styremedlemmer		
	Torger Sletner (Kontaktperson trekkhundaktiv.)	73818698
	Svend Helge Hegseth	73819141
Støttekomité		
	Tove Størseth	73819847
	Julie Langli	-
Valgkomité		
	Else May Engen	73817832
	Ingfrid Viken	73817856
Revisorer	Arnar Haugen	73819847
	Terje Erik Garberg	73819694
Materialforvalter		
	Britt-Eva Wisth	73819315

- - -

Stoff til NeaHund sendes til:

Wenche Randi Krogstad

NEA HUND

Organ for Selbu Trekk- og Brukshundklubb.
Utkommer 3 ganger pr. år.
Abonnement oppnås ved å tegne støttemedlemskap i STBK.

Redaktør

Wenche Randi Krogstad 73 81 75 47

Skrevet og kopiert ved
Selbu DataSats

Medlemskontingent pr. kalenderår:

Familie	kr.	100.-
Hovedmedlem	kr.	75.-
Ungdomsmedlem	kr.	40.-
Støttemedlem	kr.	40.-

Postgirokonto	0803 2 09 45 55
Bankgirokonto	4285 07 90234

DRESSURKURS

høsten 1994

I løpet av forsommeren -94 hadde spørsmålet om dressurkurs meldt seg fra flere av klubbens medlemmer. I august bestemte styret at vi skulle prøve med en notis i Selbyggen for å se om det var nok interesse blant bygdas hundeeiere til at vi kunne få igang et kurs. Antallet deltakere ble satt til min. 5 - maks. 8.

Responsen var overveldende. 10 påmeldte ekvipasjer var nok i meste laget, men vi bestemte oss for å sette igang. Vanligvis bruker det å bli et lite frafall etterhvert.

Kurskveldene ble satt til hver mandag i september og oktober. Kursleder ble meg. Grethe skulle hjelpe til når det evt. ble nødvendig pga. stor gruppe.

Deltakerne kom fra Elvran med berner sennen, to fra Selbustrand med schäferhunder, fra Tømra med elghund, Innbygda med riesenschnauzer, to fra Øverbygda med bordercollie og vorsthehe, fra Vikvarvet med schäferhund og to fra Mebonden med japansk spisshund og airedaleterrier - god spredning altså. En falt fra etter to kvelder så det ble hele 9 ekvipasjer som fullførte kurset.

Som ved alle slike kurs gikk opp møtet litt i rykk og napp for enkelte pga. jobb, møter, elgjakt og sykdom. Fremgangen varierte også en del avhengig av eiernes arbeidsinnsats med hunden mellom hver kurskveld. Forutsetningen for å oppnå resultater med hundedressur beror selvsagt på om man jobber litt med "leksene" hver dag. Like viktig er kontakten mellom hund og fører samt at all trening er lystbetont.

Noen gjorde det altså veldig bra, mens andre kanskje ikke fikk fullt så mye ut av kurset. Men en ting er sikkert - alle hadde bedre kontakt med hundene sine da vi var ferdig enn den dagen vi startet. Og alle hundene taklet andre hunder bedre enn før. De ivrigste fortsatte på STBK's miljøtrening som går hver onsdag hele året utenom feriene. Treningen der er mer variert enn den kan bli på et dressurkurs. Vi trener også videregående lydighet for den som vil det.

STBK's dressurkurs basserer seg på positiv forsterkning - d.v.s. belønning av ønsket adferd. Dette kan man gjøre ved hjelp av godbiter, glad ros eller annet som får hunden til å skjønne at den har gjort rett. Vi ser tydelig fremgang hos hunden når eier og hund kommuniserer fullt og helt med hverandre. Man kan selvsagt banke lydighet inn i en hund, men da får man et "pisket skinn" som syns all dressur er pyton. Den typen kadaverdisiplin ønsker ikke klubben å være ambassadør for.

Bruken av godbiter under trening har vært diskutert og det råder selvsagt en del uenighet på det om rådet. Det er ingen som sier at du skal bruke mat som belønning og oppmuntring under treninga - dette er opp til den enkelte å bestemme. En glad hund som lærer det eieren vil den skal lære er godt nok bevis på at alt fungerer. Så kan jo belønningen gjerne være en eier som jodler!

Wenche

Bilde fra sommerens viltsporprøve i regi av Selbu Jeger- og Fiskerlag (omtalt i forrige nr. av NeaHund). Fra v.: Sverre Eidem m/Tass, Bengt Ødegård m/Raija, Terje Andersen m/? og Peder Tuset m/Junior.

Bilder fra årets familietur
til Tove og Arnars hytte ved Langåsen.

STYRET - planer framover

Agilitybanen

Vi har nå inngått offisiell leieavtale med Selbu kommune om rundkjøringa på Kvellomyra. Den går ut på at vi får ha brakka vår stående der og at vi får sette opp stolpe for lys. Dersom kommunen får bruk for grunnen selv, skal vi med to ukers varsel rydde plassen etter oss. Leia er gratis.

Videre har vi leid strøm av Selbu Energiverk til brakka og opplysing av agilitybanen. Stolpe er satt opp ved brakka og strøm vil bli ført inn til denne så snart vi rekker det utpå nyåret.

Ellers ble banen brukt til miljøtrening så lenge dagslyset holdt i høst. Klubb-brakke ble flyttet fra Ausa hvor den har stått siden STBK drev med arrangering av hundeløp for en del år siden.

Æren for flyttinga av brakka tilfaller Svend Helge Hegseth - hva skulle vi ha gjort uten ham?!!

Framover

Dato for årsmøtet er satt til fredag 3. mars.
Frist for innlevering av årsmøtesaker er 30. januar.

Videre hadde vi tenkt å få istand ei helgasamling med foredragsholder/kursleder utenfra Selbu. Emner kan være brukshundarbeid, problemhunder (flere kurs har vært holdt om dette emnet), agilitytrening, dressur/lydighetsarbeid o.l. Vi ønsker innspill fra dere med ønsker eller behov dere måtte ha.

Miljøtreninga blir gjennopptatt onsdag 4. januar kl. 18.30. Nå på det mørkeste av vinteren foregår den i bakgården bak lensmannen/Selbu Energiverk.

Norsk Kennel Klub har sendt ut en pressemelding om felles hundemøkk-aksjon for hele landet lørdag 1. april. STBK har tenkt å delta, men vi vil prøve å få til et samarbeid med Selbu kommune om en Ruskenaksjon for hele bygda den dagen - vi syns det trengs!

Saksel fra boka "Hundespråk" av Renée Sjøberg. Del 4.

HUNDESPRÅKET

OVERSLAGS-HANDLINGER

Nå skal vi ta for oss en del hundereaksjoner som mange av oss kjenner igjen fra hverdagen, men ofte undrer oss over. Hva skal vi f.eks. si om dette: hunden har ligget og hvilt i flere timer, og så begynner far eller mor å snakke om at "nå skal vi gå ut". Hva hender da? Jo, mens vi selv maser omkring for å finne nøklene, ta på oss ytterklær osv., så ligger den uthvilte hunden der og *gjesper!*

Helt menigsløst, ikke sant? Men er det mindre meningsløst at den elegante damen med perfekt make-up plutselig begynner å pudre nesen? Eller at den velkledde foretningsmannen før et viktig møte automatisk gjør en håndbevegelse mot slipsknuten? Denne typen av reaksjoner pleier man å kalle overslagshandlinger, og grunnen til at de skjer, er oftest ønsket om å lette på en iboende spenning. Selve handlingen pleier ikke ha noe med den aktuelle situasjonen å gjøre i det hele tatt - iallfall ikke så vidt man kan se. Forskernes definisjon er "en atferd som ikke har sin årsak i et aktuelt påtrengende behov" - forstå det den som kan!

Tissing og risting

Hos oss selv har vi ofte vanskelig for å se denne slags reaksjoner. Derimot er det lettere å oppdage dem hos andre arter. Et typisk eksempel er musen som befinner seg i livsfare rett foran en slange: uten rimelig grunn begynner den plutselig å pusse pelsen sin.

For å gå tilbake til hundene, skal vi nevne et par andre eksempler. To spente hanhunder nærmer seg hverandre langsomt. Etter en forsiktig snusing på hverandre går begge hundene på noe stive ben bort til nærmeste gresstust, busk eller tre i nærheten og tisser. Antagelig rister de seg også kraftig, spesielt hvis spenningen har vært sterk.

Naturligvis kunne tissingen bero på at "behovet var aktuelt og påtrengende" som følge av for kort luftetur i forvegen, eller den kunne ha vært en truende markering. Og naturligvis *kunne* begge hundenes pelser ha vært våte etter et bad i minuttene før møtet, slik at det var naturlig å riste seg. Men aller mest sannsynlig dreier det seg i begge tilfellene om overslagshandlinger, altså om reaksjoner uten praktisk funksjon, men forårsaket av stundens spenning.

IKKE OPPFATT RANGLAVE SIGNALER SOM NOE FLAUT!

La oss som avslutning på denne språkgjennomgangen se på en reaksjon som er av menneskelig opprinnelse, men som direkte passer til hundespråket.

Det vi tenker på, er den opplevelse mange hundeeiere får, og ofte gir uttrykk for, når deres hund gir ranglave signaler ved et møte med en annen hund. Mange ganger gjør dette eieren usikker, og i en del tilfeller kan denne følelsen gå over til irritasjon fordi han er flau over hundens oppførsel, som han opplever som en umotivert redsel.

Ranglavhet en forutsetning for samtale

Etter hva vi tidligere har fortalt, bør det være klart at denne menneskelige reaksjonen er helt urimelig. Hele hundens tilværelse bestemmes av rangforhold, og om han i en viss situasjon *viser seg ranglav, så handler han riktig!* Hvis far eller mor så viser usikkerhet eller irritasjon overfor en slik riktig reaksjon, resulterer det bare i at også hunden blir usikker. Hunden opplever sin flokkleders kritikk mot seg, men forstår ikke hvorfor.

Tenker man litt mer over begrepet rangordning, kan man si at det er det ranglave individet som utgjør forutsetningen - hvis alle hadde samme rang, ville det jo aldri bli noen kommunikasjon. Dessuten bør man huske at rang ofte er et relativt begrep - et individ kan ha høy rang i *en* gruppe og være ranglav i en annen.

Nei, kjære hundeeiere, dere behøver ikke å være flaue over at hunden gir ranglave signaler. Vær isteden glade for at han fungerer i kommunikasjon med andre hunder! Det er mye bedre enn å ha en hund som pga. manglende oppdragelse bjeffer og farer løs på alle rasefrender uten unntak.

Meldinger fra Norsk Kennel Klub

Ettersøkshunder

Ved jaktstart 1994 er det nå totalt over 6 000 godkjente ekvipasjer (dvs. fører og hund) fordelt pr. fylke slik:

Agder	386
Buskerud	445
Troms	180
Finnmark	171
Hedmark	1 037
Oppland	682
Hordaland	143
Møre og Romsdal	207
Sogn og Fjordane	155
Nordland	386
Oslo/Akershus	512
Rogaland	51
Telemark	424
Nord-Trøndelag	469
Sør-Trøndelag	391
Vestfold	244
Østfold	369
Totalt	6 252

Første godkjente ekvipasje ble registrert 23/9 91.

Norsk Kennel Klub er bl.a. ansvarlig for registrering og utstedelse av bevis for og geografisk oversikt over godkjente ekvipasjer.

Utarbeidede oversikter sendes fylkesmenn to ganger pr. år og danner grunnlaget for den løpende beredskap ved behov for kontakt med godkjent hund.

Hundefolket tar ansvar

Så sikkert som snøen forsvinner og våren kommer, flommer avisenes leserinnleggspalter over om all hundemøkka som kommer til syne etter vinteren.

Neste vår skal vi gjøre noe med dette.

Lørdag 1. april (nå er det ikke aprilspøk) blir en merkedag for hundefolket over hele Norge. Da inviterer vi nemlig alle avdelinger og samarbeidende klubber med sine medlemmer til å være med på å fjerne all møkka som er blitt liggende igjen.

Vi planlegger en storstilt aksjon hvor vi forhåpentligvis også greier å få media med på vår side under mottoet:

"HUNDEFOLKET TAR ANSVAR - MØKKA SKAL BORT!"

Vi vil sørge for god mediadekning på forhånd og vi vil sende ut både poser og "drakter" til klubbene til utdeling til deltakere i aksjonen. Vi vil lage en "drakt" som vil synliggjøre for alle at her skjer det noe. Drakten blir laget i plastfolie og vil se omtrent slik ut:

Det vil også bli laget en spesiell pins til utdeling for alle som blir med og tar et tak. Mer informasjon kommer senere, men noter dagen allerede nå og ta gjerne denne inform asjonen inn i medlemsbladet så snart som mulig. Ta også gjerne med kommunen for å få de engasjert i opplegget.

Vel møtt 1. april 1995. Her har vi virkelig en mulighet til å bli sett og hørt i en positiv sak.

En hund jeg kjenner

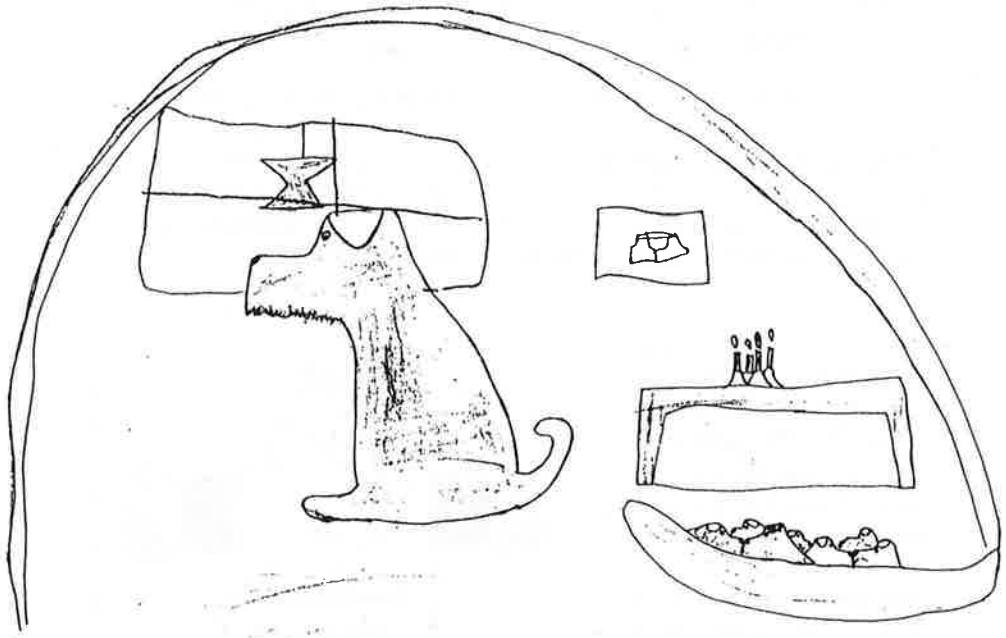

Elise T. Spets har tenkt seg at familiens hund - riesenschnauzeren "SANDY" - har fått valper.

Herved inviteres alle barn i klubben til å sende inn en tegning av familiens hund eller en hund dere kjenner eller har kjent.

Bildene må være i tegnet i sort/hvitt da vi dessverre ikke kan trykke farger og de må ha klare streker (konturer) for å vises best mulig på trykk. Alle tegningene blir trykt i NeaHund.

Oppgi navn, adresse og alder og send bildet til
Wenche R. Krogstad, Nordlia 9, 7580 Selbu.

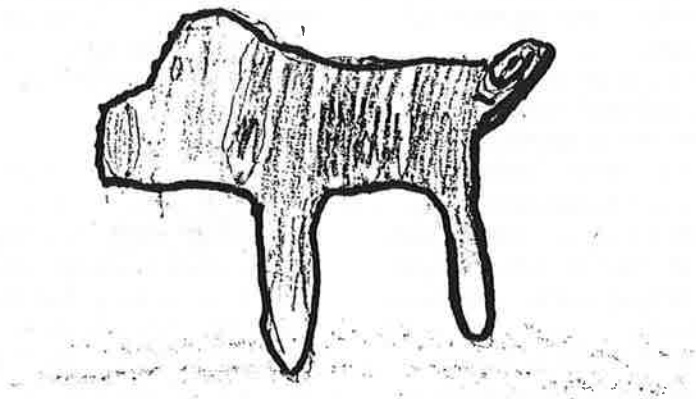

Silje Nykkelmo har tegnet den tibetanske spanielen "ROBBEN".

Sakset fra Svensk Hundsport nr. 9/94. Av veterinær Berit Wallin.

FALSKE VALPER?

Mange tisper - og tispeeiere - sliter med såkalt "falske valper".

Symptomene

Tegnene på falske valper begynner vanligvis seks uker etter at tispen var høyløpsk. I verste fall kan det siden pågå i opptil seks uker, tre uker før og tre uker etter den tenkte "nedkomsten".

Vektøkning hører til de milde symptomene. En korthåret tispe med kantet kryss og markerte hofte- og seteben blir rundere over rumpen. Man kjenner snart hvordan pattene vokser og det kommer ut melk når man klemmer på kjertlene. Noen tisper lekker melk spontant eller slikker og sutter på spenene sine.

Mange tisper får først apetittøkning for senere å vegre seg mer og mer for mat jo nærmere "valpingen" det kommer. Interessen for turer og annet hundemorro avtar. Tispen blir sur og sær. Mer og mer av tiden går med til hi-laging, oppreing av seng og bæring av passelig store småsaker.

I ekstreme tilfeller kan tispen gjennomgå en nesten autentisk valping med veer osv. Man skiller mellom fysiske symptom - slike som vises på kroppen - og psykiske symptom - slike som gir mentale forandringer. Mange tisper har begge.

Mange tisper

Tisper med falske valper har sjelden noen synlige forandringer på eggstokkene eller på livmoren.

Forandringene ligger på et rent hormonelt plan. Forenklet kan man snakke om feil i samarbeidet mellom de ulike hormonene. Tisper som får falske valper har et unormalt høyt nivå av hormonet prolaktin seks til ni uker etter at de er høyløpsk. Prolatin er et hormon som dannes i hypofysen og som stimulerer melkeproduksjonen.

Prolatin inngår et hormonelt samarbeid med hormoner fra eggstokkene (østrogen og progesteron). Hormonets oppgave hos den drektige tispen er jo åpenbar, men det finnes ingen forklaring på det høye nivået hos tisper med falske valper.

En helseundersøkelse viser at hver femte tispe fra en viss rase led av alvorlige plager med falske valper. Jo eldre tispen blir, dessto større er risikoen for at hun skal få falske valper. Ved seks til eleve-års alder lider mellom 25 og 45 prosent av tispene av alvorlige plager med falske valper. (Sverige)

Skaderisiko

Når nedkomsten nærmer seg danner eggstokkene hormonet relaxin. Relaxin påvirker først og fremst sammenføyningene i bekkenet. Kollagénfibrene mykes opp og forlenges. På denne måten kan begge halvdelene i skambenet tøyes fra hverandre slik at forløsningsgangen utvides når en valp passerer.

Etter fødselen får båndene tilbake sin vanlige stramhet.

Trenere av konkurransegreyhounder har observert at om en tispe som lider av falske valper faller og skader seg, får alvorligere skader enn ellers.

Dette gjelder alle leddbåndene i kroppen og det virker logisk at relaxin ikke kan skille mellom kollagénet i de forskjellige kroppsdelene. Man bør derfor unngå hard fysisk trening eller konkurranse dersom tispen viser ytre tegn på falske valper.

Behandling

Noen effektiv medisinsk behandling mot falske valper finnes ikke. Tilførsel av kvinnelige hormoner (progesteron eller østrogen) gjør at man flytter frem lidelsen i tid, men det påvirker nesten ikke intensiteten.

Mannlige hormoner har virkning på de fysiske symptomene hos halvparten av de behandlede tispene og på mer enn halvparten av tispene med psykiske symptomer.

Men mannlige hormoner kan føre til aggresivitet (forbigående).

Preparat med prolaktinhemmende effekt kan påvirke melkesekresjonen og brukes med hell til mennesker. Men de brukes vanligvis ikke til hunder i Sverige. Bivirkningene anses å være for mange (mangel på matlyst, oppkast og forandring av gemyttet).

Vanligvis anbefales man bare til å la det hele gå over av seg selv. Personlig tror jeg det er viktig å ikke spille med på hundens premisser ved at f.eks. sokker er liksomvalper. Saklig og usentimentalt legges disse tilbake på plass i hylla og tispen kan gjerne få føle at hun har oppført seg litt dumt.

Å liste seg stille og andektig rundt "den valpende" tispen - og kanskje rose henne samtidig med at man klapper liksomvalpene - er å gi henne den bekreftelsen hun behøver for å fortsette.

Ofte gir man tispen mindre mat og vann for å "tvinge kroppen hennes til å ta tilbake" melken. En tispe som dier seg selv kan trenge en plastkrage rundt halsen.

Tross enestående psykologiske eiere finnes det en og annen hysterisk tispe som kan trenge beroligende medisinering.

En tispe som lider alvorlig av falske valper bør kastreres. Dette foregår i "anøstrus", perioden fra ca. tre måneder etter høgbrunst fram til neste løpetid. Inngrepet innebærer at man fjerner livmoren og eggstokkene og det hele foregår i full narkose.

Sakset fra boka "Etersøkshunden" av Anne Buvik.

GODE ELLER DÅRLIGE SPORFORHOLD?

Luktforhold

Hva er egentlig lukt? Selv om den menneskelige luktesans ikke er spesielt velutviklet, kan også vi være i stand til å kjenne/gjenkjenne sterke lukter. Hunden har altså den samme egenskapen, noen tusen ganger forsterket.

I korthet kan man si at lukt er små partikler ned til et molekyls størrelse, som svever fritt i luften. Lukt er en klar forutsetning for at lukt kan nå hundens - eller vår - nese. Dette ser man enkelt ved at hunden jakter bedre i motvind enn i medvind. Ettersom luktpartikler er avhengige av "transportveier" som luft vann, går det an å sette seg litt inn i hvilke faktorer som påvirker luktbildet for hunden når den sporer. Når er sporforholdene gode, og når er de dårlige? Hvorfor sporer hunden bedre på skogbunn med rik vegetasjon og dårligere på tørre knauser? Det er nyttig å kunne litt om dette. Dermed kan man ha større muligheter for å forstå hvorfor hunden får problemer underveis, og i hvilke situasjoner fører må være ekstra oppmerksom.

Diffusjon

Naturen har en egen evne til å ville "fortynne" og "utligne" alle sterke konsentrasjoner av et stoff. Dette kalles diffusjon. Slipper man røyk ut i lufta, ser man hvordan den blir tynnere, for så å forsvinne helt. Slipper man en dråpe blekk oppi et vannglass, kan man se at vannet etter hvert blir jevnt lyseblått. Og plasserer man en liten skål med eter i et avlukket rom, vil man allerede etter få minutter være i stand til å lukte stoffet over hele rommet. En høy konsentrasjonen av molekyler vil altså alltid søke å spre seg. Farten denne prosessen foregår med, avhenger av forhold som temperatur og stoffets substans. Mens et stoff som eter er meget flyktig, vil organisk materiale, som bl.a. blod og sekret fra dyr, inneholde en oljeaktig substans som ikke fortynnes så lett. Dette er naturligvis til vår fordel når vi jobber med spor, og er årsaken til at hunden, under gunstige forhold, kan følge et spor som er flere dager gammelt.

Vi skal nå gå litt nærmere inn på faktorer som påvirker luktforholdene på sporet.

Vind

Luktmolekyler transporteres for en stor del gjennom luft og er derfor underlagt de aerodynamiske lover. På en dag med sterk vind vil luftmolekyler spres over et større område, og konsentrasjonen vil være svakere. Under slike forhold vil vi ofte se at hunden går med høyere snute og mer på overvær enn ellers, vi kan endog oppleve at hunden sporer tilsynelatende sikkert flere meter til side for der sporet er lagt. Et problem med vind er at sporet tørkes ut fortere, dessuten gjør den svakere konsentrasjonen av molekyler jobben vanskeligere. Spesielt vil problemet merkes på store, åpne flater hvor vinden får godt tak. Det kan også dannes "luktlommer" på steder hvor sporet ligger i le. De vil i så fall by på bedre forhold for hunden.

Vindretningen har også betydning for måten hunden arbeider på. Om den sporer i motvind, vil den også motta "meldinger" fra sporet foran seg, og i motvindvil den som oftest spore med høyere hode, og ha et vanskeligere luktbilde å forholde seg til. For uerfarne hunder er det dermed best å trene sporing i medvind.

Temperatur

For å komme litt tilbake til fysikken er det greit å huske på at jo lavere kokepunkt et stoff har, dess hurtigere blir fordampingen og flyktigere lukten. Når vi skal ut på spor med hunden, er temperaturen både i jorda og i lufta av betydning. Vi har alle lært at varm luft stiger opp og at kald luft synker ned. Ettersom hunden får sin luktinnformasjon via luftstrømmer, har den helt klart størst nytte av oppadgående luftstrømmer.

Også for temperatur gjelder naturloven om utlikning. Er jordskorpa varmere enn lufta over, utliknes dette ved at lufta blir varmet opp, og igjen stiger - jorda puster ut. Er jordskorpa kaldere enn lufta, blir lufta nærmest bakken avkjølt og synker ned - jorda puster inn. Vi kan registrere det ved to synlige fenomener. Ved det første tilfellet kan det dannes tåke, ved det andre dogg på bakken. Det betyr faktisk at det er fine sporforhold i tåke - men dessverre ikke fine skyteforhold!

Fenomenet med varm jord/kjølig luft vil som oftest inntreffe på kveldstid og nattestid. Det er sannsynligvis en medvirkende årsak til at svært mange rovdyr foretrekker å jakte om natten.

Et fenomen man også må ta i betraktning, er at lufttemperaturen endres mye fortere og mye mer drastisk enn jordtemperaturen. Under normale forhold vil ikke jordtemperaturen endres mer enn kanskje 4-5 grader i løpet av et døgn, mens temperaturendringer i lufta på 10-15 grader kan skje i løpet av noen ganske få timer. Dermed kan vitringsforholdene endres i løpet av kort tid.

Trener man en ung og uerfaren hund, bør man ikke gi den vanskelige forhold til å begynne med. På klare dager med solskinn vil det være bedre forhold om morgenen

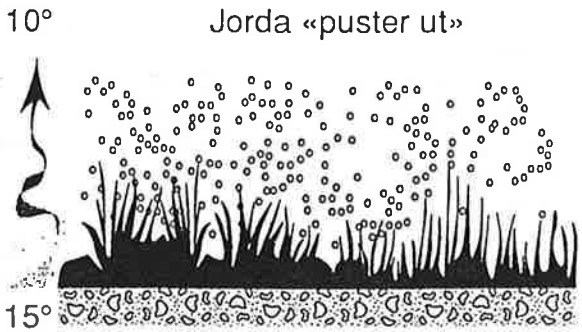

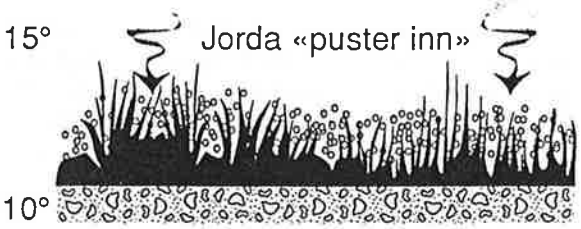

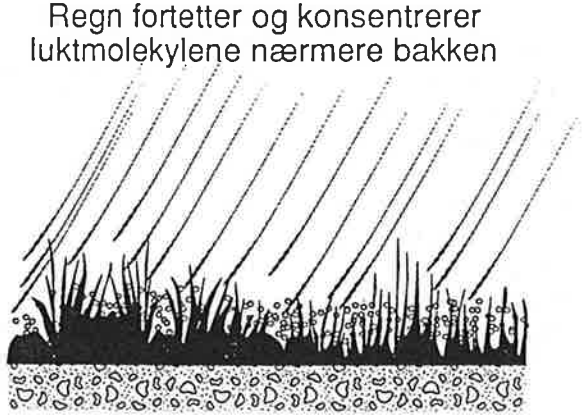

eller sent på ettermiddagen. Midt på dagen vil lufta gjerne være vesentlig varmere enn jorda, og vitringen svært dårlig. Om det ikke er solskinn eller store temperaturendringer, betyr tidspunktet mindre.

Grunnen til at hunden normalt går dårligere i sol og sterk varme, er altså ikke først og fremst at den plages av varme og at sporet er tørt, men at vitringen og oppdriften er svært dårlig.

Temperaturendringer kan også være grunnen til at hundens prestasjoner varierer sterkt på ett og samme spor. På en dag med sterkt solskinn og dårlig vitring kan hunden ha store problemer på åpne flater, men spore riktig bra på områder med tett vegetasjon, hvor skyggen sørger for lavere lufttemperatur, og dermed mindre temperaturforskjell luft/jord. Dessuten vil fuktigheten være bedre bevart i skyggen.

Det samme fenomenet kan man oppleve hvis man sporer med hunden på frossen mark. Der vil det først og fremst være på områder hvor sola har tint frosten og varmet jorda at hunden sporer sikkert. På bunnfrosne områder i skyggen vil den lett få problemer.

Luftfuktighet

Luftfuktighet er mengden av vann opptatt i luft. Jo mer vann i lufta, dess mindre kapasitet til å bære andre elementer, dvs. luktmolekyler.

På dager med høy luftfuktighet vil spredningen av lukten gå saktere.

Når det regner, er luftfuktigheten 100%. Regnet har også andre innvirkninger på lukten. Luktmolekyler som sitter på vegetasjon over bakken, vaskes nedover. Dette behøver ikke være negativt, for det sørger samtidig for større konsentresjon av lukt. En sterk konsentrasjon av lukt nær bakken vil også i større grad være beskyttet fra vind og sol. Dermed vil sporet få lengere levetid.

De største problemene skaper regn når det opptrer sammen med lav jordtemperatur. Da kan lukten vaskes helt ned i en kald skogbunn som ikke gir oppdrift, og sporet vil være temmelig "dødt". Noe av det samme kan skje om det regner kraftig på en hardstampet skogbunn med minimal undervgetasjon eller på steingrunn. Da kan luktmolekylene rett og slett vaskes bort og spres over et så stort område at hunden ikke lenger blir i stand til å følge sporet.

På den annen side er det vist at et regnskyll kan "friske opp" et spor som i utgangspunktet var for svakt til at hunden kunne følge det. Dette skjer fordi oljesubstansen i organiske materiale kan spre seg over et meget stort område når den kommer i kontakt med vann. Som eksempel kan vi tenke oss en spiseskje motorolje helt ut på bakken. Den danner en liten og ubetydelig flekk. Hell den samme spiseskjeen

i en vanndam, og oljeflekken sprer seg over flere kvadratmeter. Tenker vi oss at hunden "ser" med nesen, er det naturligvis enklest å "se" i vann.

Frost og snø

Da alle former for sporprøver skal foregå på barmark, er ikke dette en aktuell prøvesituasjon. Det kan imidlertid være godt å vite litt om den tanke på trening og ettersøk. Vi har allerede nevnt at frossen mark ikke byr på gode forhold for hunden. Da snakker vi først og fremst om forhold etter at frosten har vart en stund - at det bare er rim i gresset, behøver ikke å bety så mye om jordtemperaturen under er høyere. Etter netter med frost kan det imidlertid lønne seg å vente til et stykke ut på dagen med å gå sporet.

Er sporet dekket av snø om morgenen, kan dette gi seg to ulike utslag. Er marka hardfrosset under, vil dette være negativt, fordi snøen sørger for at jordtemperaturen forblir lav. Er det ikke frost under snøen, viser det seg at snøen isolerer jordoverflata fra den kalde lufta, sporet skjermes og får lengre levetid. I Østerrike har man hatt eksempler på at sporhunder har sporet greit på ukegamle blodspor som har ligget "dypfrosset" under snø når snøen først forsvant. På kalde vinterdager er snøen ofte varmere enn lufta over. Dermed kan det være fine sporforhold også oppå snø.

Terreng

Dette ordet kan dekke så mye, men vi snakker nå om de forskjellige underlag hunden vil møte i et sporarbeid, og hvilke arbeidsforhold hunden tilbys på ulike underlag.

Erfaringene viser at skogbunn med alminnelig rik vegetasjon, rimelig skjermet for vær og vind, byr på gode sporforhold for hunden. Problemer oppstår ofte på tørr skogbunn, f.eks. i tett granskog med liten eller ingen undervegetasjonn, og på steingrunn. Dette er altså fordi liten fuktighet gjør det vanskelig å holde på lukten, oppdriften blir dårlig og hunden må konsentrere seg meget sterkt for å klare jobben. Et annet problem kan ofte kryssing av myr by på. Selv vår nese kan tidvis registrere lukten av myrgass. Nå har vi tidligere vært inne på at hunden er i stand til å "sile vekk" de luktene som ikke er av interesse for den. En uerfaren hund kan imidlertid la seg forstyrre av sterke lukter i naturen, som myrgass eller sterkt duftende vegetasjon. En vel så viktig årsak til at det lett oppstår problemer med myrområder, er likevel vanngjennomstrømningen og den høye konsentrasjonen av fuktighet. Dette kan føre til at luktmolekylene vaskes bort og spres ut over et stort område, noe som gjør luktbildet uryddig og svakt.

Viltettheten i området er også med på å påvirke sporforholdene. Et terreng med sterk konsentrasjon av vilt byr på større vanskeligheter og flere fristelser enn et med liten viltpopulasjon.

Sporets retning

Hvordan de overfornevnete faktorer som vind, temperatur og luftfuktighet virker inn på ulikt underlag, er noe hundeføreren alltid bør ta med i beregningen, både under trening av hunden og på en prøve.

Selv om man ved erfaring og ved kjennskap til elementære fysiske lover kan si mye om luktforholdene, vil man likevel tidvis oppleve situasjoner som man ikke kan forklare, ret og slett fordi vi ikke er utstyrt med hundens luktesans eller en hjerne som kan bearbeide luktinntrykk på samme måte. Ett av de fenomener en hundefører aldri unnlater å bli forbløffet over, er hvordan en erfaren hund kan krysse et spor, og så, med usvikelig sikkerhet, bestemme retningen på det, og begynne å følge det fremover. Dette uavhengig om det er et ferskt tråkk, nettopp satt av et dyr, eller et tredve timer gammelt kunstig blodspor. Det har vært luftet mange teorier omkring dette fenomenet. En av dem, kanskje den mest sannsynlige, går ut på at hunden er i stand til å bedømme alderen på hvert enkelt spormerke. Den kan da bestemme hvilke som er ferskest, selv om det bare er snakk om noen sekunders "aldersforskjell".

RESULTATBØRS

Utstilling/valpeshow

Trondheim Trekk- og Brukshundklubb, Charlottenlund, 8. oktober:

Valp 6 - 9 mnd.

Riesenschnauzer Sandy	BIR m/HP	Gustav Spets
Japansk spisshund Samoja's Siriko	BIM m/HP	Silje M. Nykkelmo

Fersksporprøve

Norsk Elghundklubb, avd. Sør-Trøndelag (bevegelig prøve):

Annie Godkjent	cocker spaniel	Vemund Melum

Følgende materiell selges gjennom klubben:

Overtrekksdress m/klubbmrk. på rygg *vindtett m/frottefór* *burg/grønn/marine, str. S, M, L, XL*	*kr.*	*700,-*
Collegegenser m/klubbmrk. foran, *mørk rød, str. M, L, XL*	*kr.*	*150,-*
Klubbmerker, stoff	*kr.*	*25,-*
Klubbmerker, klister	*kr.*	*10,-*

Årsmøte holdes fredag 3. Mars

Årsmøtesaker inn til Grethe Malvik Nykkelmo innen 30. januar 1995

Wenche

POSITIVE fritidstiltak fortjener støtte...

Vi gjør det med glede....

SELBU SPAREBANK